

Vooraf

De actieplannen en jaarverslagen van de Erfgoedcel Waasland werden tot nog toe opgebouwd volgens de strategische en operationele doelstellingen van het beleidsplan 2005-2008.

Met het oog op een vlottere communicatie van het jaarverslag en met de opmerkingen van de administratie in het achterhoofd (i.v.m. clusteren en bundelen van doelstellingen), kiezen we vanaf nu voor een meer toegankelijke opbouw volgens de belangrijkste werkgebieden van de Erfgoedcel Waasland.

Financiële, personele en logistieke middelen worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Financiële middelen: algemene dagelijkse werking
- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Ellen De Jans (erfgoedcoördinator), Elly De Weirdt (erfgoedmedewerker, sinds 01/08/06) en Ode De Zutter (erfgoedcoördinator)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

1. Interne werking van de Erfgoedcel Waasland

1.1 Administratie

- **Logistieke voorzieningen:** aankoop van een laptop, een beamer, speakers, een fototoestel, toestellen Mondelinge Geschiedenis...
- Het opstellen van **datbanken met contactgegevens** van de erfgoedorganisaties en het publiek
- De **aanwerving** van erfgoedmedewerker Elly De Weirdt (start 01/08/2006) en projectcoördinator Mieke De Meester (start op 01/02/2007)
- Houden van een beperkte boekhouding
- Uitlening toestellen Mondelinge Geschiedenis

1.2 Andere (Vlaamse) (erfgoed)organisaties informeren

De Erfgoedcel Waasland informeert andere (Vlaamse) (erfgoed)organisaties over de eigen werking en de eigenheid van een regionale erfgoedcel via het bijwonen van allerlei thematische vergaderingen, overleg met de erfgoedactoren in het Waasland en andere erfgoedcellen, publicaties en folders, sectormomenten enz.

- **Werkcollege** Arteveldehogeschool i.s.m. Stadsarchief Sint-Niklaas op 18/01/06: in het kader van het werkcollege erfgoed is een debat gehouden met de studenten Sociaal-Cultureel Werk.
- **Cultuurraad Lokeren** op 19/01/06: voorstelling van de Erfgoedcel Waasland
- **Bestuursvergadering Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas** op 04/03/06: voorstelling DICE
- **Werkbezoek Vlaamse en Nederlandse museumconsulenten** op 24/03/06: voorstelling van een erfgoedcel en meer specifiek de Erfgoedcel Waasland
- **Oost-Vlaams overleg:** op initiatief van de Erfgoedcel Waasland komen de Erfgoedcel Meetjesland, Waasland en Gent Cultuurstad samen met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen voor informatie-uitwisseling op 08/05/06 en 26/09/06.
- **Vlaamse Zeeuws archievenoverleg** op 09/10/06: voorstelling Archief op het spoor
- **Jaarvergadering Heemkundige Kring De Kluize** op 18/11/06: voorstelling van de Erfgoedcel Waasland
- **Studiedag beeldcollecties** op 08/12/06: presentatie Beeldbank Waasland i.s.m. Bibliotheeca Wasiana
- **Maak van die + een x** op 15/12/06: presentatie samenwerking in de erfgoedwereld als erfgoedcel

- In 2005 werd vanuit het convenantenoverleg het idee opgevat vijf jaar convenantwerking in de kijker te plaatsen en vanuit de ervaringen een toekomstvisie te presenteren. Dit idee werd later verlaten. Vandaar dat het voorziene budget van 400,00 € niet besteed werd.

1.3 Deelname aan Vlaamse overlegstructuur erfgoedcellen

Tot half 2006 nam de Erfgoedcel Waasland deel aan het **convenantenoverleg**: 17/01, 21/02, 28/03, 02/05 en 20/06. Dit wordt vanaf half 2006 om praktische en organisatorische redenen vervangen door een nieuwe overlegstructuur. Deze overlegstructuur is vierledig:

- **Brusseloverleg**: de Erfgoedcel Waasland nam deel op 14/09.
- **Structurele werkgroepen**
 - **Collegagroep regioconvenants**: de Erfgoedcel Waasland en Meetjesland (de eerste twee regionale erfgoedcellen) startten samen de collegagroep regioconvenants op. Sinds oktober nemen eveneens de Mijnstreek (de derde regioconvenant) en Leper en Tongeren (die eventueel evolueren naar een regioconvenant) deel aan het overleg. Ook de steunpunten Culturele Biografie Vlaanderen en Vlaams Centrum voor Volkscultuur participeren in dit overleg. De vergaderingen waren op 09/01/06, 01/02/06, 20/02/06, 31/05/06 en 10/10/06.
 - **Stuurgroep Expo '58**: deelname in 2005 op 21/12 en in 2006 op 30/01, 03/07, 02/10 en 14/12. Ode zat eveneens in de jury voor de aanwerving van de projectcoördinator van Expo '58.
 - **Werkgroep communicatie**: deelname van de Erfgoedcel Waasland bij voor ons interessante thema's.
 - **Werkgroep digitalisering**: de Erfgoedcel Waasland startte de werkgroep digitalisering op, waaraan alle erfgoedcellen participeren. De eerste bijeenkomst was op 19/12/06.
 - **Werkgroep website**: zeer actieve deelname aan de bijeenkomsten van de werkgroep en sommige van denktank, die doorgingen op 14/02/06, 10/03/06, 05/04/06, 14/04/06, 25/04/06, 19/05/06, 09/06/06, 27/06/06, 05/09/06, 15/09/06, 13/10/06 en 22/11/06

1.4 Huisstijl

In 2006 werd een eigen huisstijl ontwikkeld en kocht de erfgoedcel haar eigen briefpapier, enveloppes, groetenkaartjes e.d. aan.

Bijkomende financiële middelen: 4.985.20 €

1.5 I.C.W.

De Erfgoedcel Waasland schakelt zich zo veel mogelijk in in de algemene werking van haar moederorganisatie. Zo speelde ze een belangrijke rol in de opstartfase van de bibliotheekconvenant BiblioWaas. In dat kader deed ze het praktische werk voor de aanwerving van de coördinator BiblioWaas (bibliotheekconvenant van de bibliotheken uit 9 Wase gemeenten Beveren, Kruikebeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster, gesubsidieerd door het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen) (start 01/08/2006).

Na een aantal maanden actieve werking presenteerde de Erfgoedcel Waasland zichzelf aan de Raad van Bestuur op 28/06/06.

Binnen het I.C.W. wordt voor het ogenblik gewerkt aan een het strategisch plan dat de werking van de organisatie de komende zes jaar zal kaderen. De Erfgoedcel Waasland werkt als onderdeel van I.C.W. actief mee aan de opmaak van dit plan: bijwonen brainstormsessies, feedback op teksten, verantwoordelijke van fiches...

1.6 Opmaken van verslagen en plannen voor de Vlaamse overheid

In 2006 werden volgende documenten opgemaakt: het jaarverslag 2005

(<http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/jaarverslag2005.pdf>), het actieplan 2007

(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/verkorteversie_actieplan2007.pdf) en het geactualiseerd beleidsplan 2005-2008.

1.7 Visietekst voor projecten

De Erfgoedcel Waasland ontving in 2005 reeds heel wat aanvragen om als partner op te treden in allerhande erfgoedinitiatieven. Om deze aanvragen op een eenvormige manier te kunnen behandelen, is in samenwerking met de Erfgoedcel Meetjesland, de werkgroep beleid en de stuurgroep een visietekst met minimumcriteria ontwikkeld. Binnen die criteria gebeurt de beoordeling van die erfgoedinitiatieven door de stuurgroep. Er wordt in deze visietekst duidelijk gestipuleerd dat niet alle projecten die aan de criteria voldoen ook d'office zullen opgenomen worden door de Erfgoedcel Waasland. De verkorte versie van de visietekst is terug te vinden op de website van de Erfgoedcel Waasland

(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/visie_projectvoorstellen_extern.pdf).

1.8 Voldoende en gestructureerde inspraak

Een regionale erfgoedcel werkt alleen wanneer er voldoende en gestructureerde inspraak is van de verschillende gemeenten en vrijwilligers. Volgende overlegstructuren kwamen regelmatig bijeen.

Stuurgroep: op 24/01, 03/07, 18/04, 30/05, 27/06, 17/10, 28/11

- *Bijkomende personele middelen:* zeven schepenen van Cultuur, één burgemeester en één of twee ambtenaren per gemeente
- *Bijkomende logistieke middelen:* op locatie in het Waasland

Werkgroep beleid: op 13/04, 28/05, 12/09, 16/11

- *Bijkomende personele middelen:* één of twee ambtenaren per gemeente + vrijwilligers (Sara Van Cotthem van Toerisme Waasland en enkele vrijwilligers: Alain Debbaut van de Heemkring De Souvereinen uit Lokeren, Hugo De Looze journalist uit Hamme en Chris De Beer van het Davidsfonds Sint-Niklaas uit het Waasland)
- *Bijkomende logistieke middelen:* op locatie in het Waasland

Plenaire vergaderingen met een thema

1. woensdag 15 maart 2006: Registratie en inventarisatie – Demo Invulboek, met als gastspreker Anja Veirman, projectverantwoordelijke MovE in het I.C.W. (Sint-Niklaas)
 2. woensdag 20 september 2006: Mondelinge Geschiedenis, met als gastspreker Björn Rzoska, VCV in het Kasteel Wissekerke in Bazel (Kruibeke)
- *Bijkomende personele middelen:* gemeente Kruibeke (20/09/06)
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Kasteel Wissekerke in Bazel (Kruibeke) (20/09/06)

1.9 Vorming erfgoedcelmedewerkers

- Ontmoetingsdag Heemkunde Vlaanderen (14/01/06)
- Infosessie doeltreffend communiceren over de Erfgoeddag (26/01/06)
- Studiedag Culturele diversiteit (20/02/06)
- Vorming filosofie erfgoedconvenants en praktijk (22/02/06)
- Algemene infovergadering vrijwilligerswerk (20/03/06)
- Seminarie culturele diversiteit (12/06/06)
- Traject beleidsplanning Sint-Niklaas (24/10/06)
- Studiedag thesauri (06/11/06)

- Opleiding eXopera (15/09/06)
- Opleiding Pictura (13/11/06)
- Workshop digitalisering fotomateriaal (21/11/06)
- Werkwinkel Weet wat je in huis hebt (02/12/06)
- Dag van de cultuurcommunicatie (04/12/06)
- Opleiding invoeren in de cultuurdatabank (06/12/06)

2. Publiekswerking: erfgoed leeft!

2.1 Archeoweb

De Erfgoedcel Waasland wilde graag i.s.m. de Archeologische Dienst Waasland een Waas Archeoweb online plaatsen en voerde hiervoor enkele gesprekken met de Archeologische Dienst Waasland. Jammer genoeg kan de ADW voorlopig niet meewerken aan een Archeoweb Waasland.

2.2 Archief op het spoor – www.archiefophetspoor.be

Het project 'Archief op het Spoor' illustreert het belang, de functie en tegelijk de inhoudelijke verscheidenheid van de archieven. Het project bestaat uit een reizende tentoonstelling (*de Archieftrain Waasland Express*), een dvd (*Het leven zoals het is: Archief*) en een publicatie (*de krant De Gazette van Pietje Waas*) die de inwoners van het Waasland willen overtuigen van de rijkdom en de herkenbaarheid van de Wase archieven.

De compacte reizende tentoonstelling is een archieftrain die eigenlijk bestaat uit acht archiefkasten. In die kasten (of zo je wil coupés van de trein) zit telkens een reiziger uit een andere Wase gemeente. De reizigers zijn afkomstig uit verschillende tijdperken en sociale klassen. Hun levensverhaal is gebaseerd op documenten uit de Wase archieven. In de lade van iedere kast kan je de archiefdocumenten waarop het verhaal gebaseerd is bekijken. Naast de trein bevindt zich een ticketautomaat waarop je de dvd over de Wase archieven kan bekijken en je meer te weten komt over de inhoudelijke thema's die je in het archief kan terugvinden: militie, verkiezingen, openbare orde en veiligheid, openbare gezondheid, onderwijs, burgerlijke stand ...

De ATW Express startte haar reis feestelijk in aanwezigheid van 200 enthousiaste reizigers op 17 november in het AC De Zaat (de oude Boelwerf) in Temse en reist verder rond in het Waasland. Ze doet vooral publieke plaatsen aan (openbare bibliotheken, de Siniscoop, het Waasland Shopping Center, gemeentehuizen enz.). De tentoonstelling richt zich dus vooral tot *incidentele bezoekers of passanten*.¹ De keuze van de locatie van de reizende tentoonstelling is dus erg belangrijk! In de zomer van **2007** zal de tentoonstelling ook de grens oversteken en in Nederland te bekijken zijn.

In de dvd volgen we *tien archiefbezoekers* in hun zoektocht naar informatie over hun familie, hun straat, wijk of gemeente, hun vereniging De filmpjes vertellen vooral over de taken van het archief. Zo is er een filmpje waarin het restauratie-atelier centraal staat, wordt er uitleg gegeven over de organisatie van de depot, selectie en vernietiging, over de regels binnen het archief enz. De filmpjes zijn te bekijken in de tentoonstelling en zullen ook gebruikt worden als inleiding bij geleide bezoeken aan één van de Wase archieven. Ze zijn ook te bekijken op de website www.archiefophetspoor.be en op You Tube. De 11 filmpjes zijn samen al 1309 keer bekeken. De 300 exemplaren van de dvd 'Het leven zoals het is archief' zijn wijd verspreid binnen de Vlaamse erfgoedsector.

¹ Volgens een recent onderzoek van het steunpunt Re-Creatief Vlaanderen heeft 43.3 % van de Vlaamse bevolking in de laatste zes maanden aan erfgoed geparticipeerd (23.1 % incidenteel en 20.4 % meerdere keren).

In **2007** wordt de dvd samen met meer achtergrondinformatie verspreid naar scholen en vormingsorganisaties en worden de filmpjes ook op Garage TV geplaatst (de Vlaamse versie van You Tube) waar één filmpje dat er als test werd op geplaatst maar liefst 183 keer bekeken werd.

Wie niet genoeg krijgt van archieven, kan een gratis krantje meenemen. In de Gazette van Pietje Waas vind je de acht verhalen van de tentoonstelling, herschreven tot actuele reportages in tabloidstijl, een identiteitskaart van de Wase archieven, een interview over archiveren met Karin Vandermeersch en enkele tips voor je archieven thuis. In de krant plaatsten we bovendien ‘advertenties’ van alle Wase erfgoedverenigingen die documentair erfgoed bewaren en openstellen voor het publiek. Deze krant wordt verspreid mee met de tentoonstelling en via de Wase erfgoedorganisaties, de Wase openbare bibliotheken en de leeszalen van de Wase en enkele Oostvlaamse archieven. Ook de belangrijkste Vlaamse archieven kregen een tiental krantjes. De Erfgoedcel ontving al heel wat aanvragen voor extra krantjes, zelfs vanuit Nederland.

- De communicatie van het project gebeurde via een originele uitnodiging in de vorm van een treinkaart, een speciaal ontwikkelde website en digitale nieuwsbrief, boomerang-achtige kaartjes die bij de tentoonstelling worden verspreid waarop mensen een vraag over archieven kunnen stellen, grote posters en postkaartjes die zowel bij de tentoonstelling als via de bib, cc en horeca worden verspreid en twee stoepstanden om voorbijgangers aan te spreken. Dit resulteerde in de **nominatie** van het project voor de **Gouden Shot**. Ook de respons in de pers voor het project was groot (zie bijgevoegd persoverzicht). Ook de Wase gemeentelijke overheid werd via het project en de ruime weerklank die het had gesensibiliseerd over het belang van archieven.

- Archief op het Spoor is het resultaat van een (h)echte samenwerking tussen verschillende partners en toont dat samenwerken loont. De coördinatie van het project is in handen van de Erfgoedcel Waasland, maar de Wase gemeenten zorgden mee voor de inhoudelijke invulling van het project. Ze geven de verhalen (mee) vorm, selecteren documenten voor de fiches over de inhoudelijke thema's en boetseren mee aan het scenario voor de filmpjes. Via de advertenties wordt er ook een link gelegd naar de Wase erfgoedorganisaties. Het idee is oorspronkelijk afkomstig uit het *Waas Archievenoverleg* (WAO), een informeel overlegorgaan voor de archivariissen van de Wase overheidsarchieven, maar de publieksgerichte focus ontstond door de samenwerking met de erfgoedcel. De netwerkvorming met de Wase archieven is door het project uiteraard zeer sterk verbeterd, via het project maakte de erfgoedcel ook kennis met allerlei uitdagingen waar Wase gemeente- en private archieven mee kampen.

In **2007** willen we nog meer uit het project halen. Zo zullen een aantal randactiviteiten worden georganiseerd wanneer de tentoonstelling in het Waasland Shopping Center staat. Via gerichte acties willen we de respons van het publiek op het project meten en willen we voorbijgangers ook actief appelleren om de tentoonstelling te bekijken. Het project zal vanaf het najaar van **2007** ook de Wase scholen en later ook andere organisaties en buurgemeenten aandoen. Bij het project zal in 2007 een educatief pakket ontwikkeld worden.

- *Bijkomende financiële middelen:*
Uitgebreide afrekening van het project zie bijlage 1; kostprijs project: 82.154,95 €;
Bijkomende inkomsten: overdracht middelen 2005, projectsubsidie Provincie Oost-Vlaanderen (5.500,00 euro) + Gemeente Temse (betalen bediening en alle drank voor de 200 aanwezigen)
- *Bijkomende personele middelen:* Waas Archievenoverleg +
Werkgroep archieftentoonstelling (erfgoedcoördinatoren + Carine Goossens (archivaris Gemeente Beveren) + Piet Van Bouchaute (archivaris Stad Sint-Niklaas)) = 10-tal werkvergaderingen gemeente Temse voor organisatie openingsfeest

- *Bijkomende logistieke middelen:* openingsfeest AC De Zaat (Temse) + locaties tentoonstelling gemeentes Temse en Sint-Niklaas

2.3 Beeldbank Waasland – www.beeldbankwaasland.be

De vzw Bibliotheeca Wasiana ontwikkelde in 2004 op basis van het Archiefdecreet een Beeldbank over het Waasland met een Vlaamse subsidie van € 25 000 en met steun van de Stad Sint-Niklaas (Stadsarchief en Openbare bibliotheek). Vijftien partners uit het hele Land van Waas brachten historisch beeldmateriaal aan, dat gedigitaliseerd werd en via het internet is ontsloten voor een breed publiek.

Voor de tweede fase van het project is de projectaanvraag door de Vlaamse Gemeenschap niet gehonoreerd, niettegenstaande een positieve appreciatie van het project. Bij gebrek aan financiële middelen vroeg de vzw Bibliotheeca Wasiana eind 2005 € 5445 aan de Erfgoedcel Waasland voor de continuering van de Beeldbank Waasland. De stuurgroep van de Erfgoedcel Waasland ging hierop in.

In februari 2006 vraagt vzw Bibliotheeca Wasiana wegens gebrek aan financiële en personele middelen aan de Erfgoedcel Waasland de coördinatie van de Beeldbank Waasland verder op zich te nemen.

- Bij de overname stelde de Erfgoedcel Waasland een overeenkomst met de vzw Bibliotheeca Wasiana op. De erfgoedcel investeerde veel energie in het maken van duidelijke afspraken en een contract met de firma Pictura omdat die bij de overname volledig ontbraken. Zolang er geen goede afspraken op papier stonden met Pictura zijn de uitgaven voor de Beeldbank (onderhoudscontract, investeringen in digitalisering enz. ook uitgesteld).

Om het project voldoende draagkracht binnen de Wase erfgoedsector te geven, werd een stuurgroep met alle partners samengesteld. Deze kwam in 2006 reeds 2 maal bijeen, namelijk op 18/04/06 en 05/10/06. In de stuurgroep van de Beeldbank Waasland wordt de verdere werking van de beeldbank afgesproken. Er werd een voorstel voor overeenkomst met alle partners opgesteld (finalisering in 2007), de mogelijkheden van een restyling werden onderzocht (en voorlopig afgevoerd wegens te duur) en een nieuwe digitaliseringprocedure werd opgestart (finalisering in 2007). De partners kregen de mogelijkheid om zelf foto's op te laden in de Beeldbank en om bij eigen activiteiten mini-virtuele tentoonstellingen te creëren. De Beeldbank Waasland zal in 2007 opnieuw op kruissnelheid komen, wat zich ook in meer uitgaven zal weerspiegelen.

- *Bijkomende personele middelen:* Stuurgroep Beeldbank Waasland (Bibliotheeca Wasiana, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring De Kluize, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwerkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Koninklijke Oudheidkundige Kring, Plaatselijke Openbare Bibliotheek Beveren, Rijksarchief Beveren, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas, Stedelijke Openbare Bibliotheek Sint-Niklaas)

2.4 Erfgoeddag 2006: 23/04/06

De Erfgoedcel Waasland maakte – naar jaarlijkse traditie – opnieuw een Wase **programmabrochure** (15.000 exemplaren) (http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/brochurewaasland_low.zip). Het Wase Erfgoeddagprogramma was alfabetisch gerangschikt per gemeente en per deelnemende organisatie. Daarnaast werd eveneens bij iedere erfgoedorganisatie aanvullende informatie over hun vast aanbod doorheen het jaar opgenomen. Ook waren in samenwerking met BiblioWaas enkele kleurrijke leestips opgenomen (die eveneens op flyers verspreid werden).

- *Bijkomende financiële middelen:* 6.620,88 € voor ontwerp, druk en distributie programmabrochure
- *Bijkomende personele middelen:* lokale coördinatoren Erfgoeddag + erfgoedactoren in het Waasland

In navolging van de brochure Tante Kaat voor Erfgoeddag 2005 werd in 2006 een **vakantie/doe-boek** voor kinderen rond erfgoed en kleur uitgebracht door de landelijke coördinatie Erfgoeddag in samenwerking met alle erfgoedcellen. Aan dit boekje werd door de Erfgoedcel Waasland een kleurrijke flyer met daarop alle Wase activiteiten voor kinderen toegevoegd. Via de Wase scholen, deelnemers en bibliotheken werd een exemplaar van dit boekje aan alle kinderen uit het vierde en vijfde leerjaar lager onderwijs verspreid (11.500 exemplaren).

- *Bijkomende personele middelen: landelijke coördinatie Erfgoeddag*
- *Bijkomende financiële middelen: 537,58 € inbreng in landelijke brochure, 1.719,85 € ontwerp, druk en insert flyer; alle erfgoedcellen*

Op de Erfgoeddag zelf kon je terecht op het **centraal infopunt** voor het Waasland in het Info.Waasland van Toerisme Waasland, bemand door de Erfgoedcel Waasland en Toerisme Waasland.

- *Bijkomende personele middelen: Toerisme Waasland*
- *Bijkomende logistieke middelen: op locatie in Infopunt Toerisme Waasland*

De **vooropening van de Erfgoeddag** voor de erfgoedorganisaties en de pers vond in 2006 plaats op 15 april in het Rijksarchief Beveren. Op deze vooropening waren maar liefst een honderdtal enthousiaste erfgoedzorgers aanwezig. Niet alleen kregen de genodigden een rondleiding in de gebouwen en depots van het Rijksarchief. Daarnaast konden ze genieten van verschillende lezingen. Het geheel werd opgeluisterd door de fanfare Leopold- en Albertisten uit Kieldrecht in een heuse kiosk, die speciaal voor de gelegenheid in de tuin van het Rijksarchief was opgesteld. Achteraf konden de genodigden genieten van kleurrijke hapjes en drankjes.

- *Bijkomende personele middelen: Rijksarchief Beveren betaalde de helft van de kosten van de drank en de hapjes tijdens de receptie, kosten:*
- *Bijkomende logistieke middelen: op locatie in Rijksarchief Beveren + Gemeente Beveren*
- *Bijkomende financiële middelen: inbreng van het Rijksarchief Beveren voor de receptie*

Eind 2006 werden de voorbereidingen voor de Erfgoeddag 2007 (communicatie, gezamenlijke activiteit...) gestart.

2.5 Expo 58 Back to the future

De Erfgoedcel Waasland werkt samen met de andere erfgoedcellen (in de Stuurgroep Expo 58) om rond de vijftigste verjaardag initiatieven op touw te zetten. De Erfgoedcel Waasland zat in de jury voor de aanwerving van de projectcoördinator Ans Van de Cotte. Deelname aan de Stuurgroep Expo '58 op 30/01, 03/07, 02/10 en 14/12. Daarnaast werd het lokale luik voorbereid door de aanwerving van een projectcoördinator en het verzamelen van informatie.

- *Bijkomende personele middelen: alle erfgoedcellen + projectcoördinator Ans Van de Cotte + Vlaams Centrum voor Volkscultuur*
- *Bijkomende logistieke middelen: Vlaams Centrum voor Volkscultuur*
- *Bijkomende financiële middelen: alle erfgoedcellen leggen 5.000,00 € bij in dit gemeenschappelijk project*

2.6 MuWa promotie

In 2006 werden enkele voorbereidende gesprekken gevoerd i.s.m. de museumconsulent van de Provincie Oost-Vlaanderen en Toerisme Waasland voor een **promotiecampagne voor de Wase musea**.

Een aparte communicatieactie zal pas in 2007 effectief gerealiseerd worden, maar via netwerkvorming zorgde de Erfgoedcel Waasland er wel voor dat de musea meer prominent en correcter aanwezig waren in een nieuwe versie van de gids Wegwijzer Waasland van Toerisme Waasland. De erfgoedcel zorgde ervoor dat de drukproeven van de brochure aan alle Wase musea werden bezorgd. Er zijn geen uitgaven gebeurd in 2006 enkel voorbereiding; de eigenlijke realisatie en uitgaven voor dit project zullen dus in 2007 gebeuren,

2.7 Vooronderzoek Erfgoedlant van Waes

Wegens tijdsgebrek werd in 2006 nog niet van start gegaan met de voorbereidingen van dit project (groots opgezet geïntegreerd publieksgericht project voorzien in 2008).

3. Bevorderen van de samenwerking: 1 + 1 = 3

3.1. Ondersteunen bestaande samenwerkingsinitiatieven

De Erfgoedcel Waasland ondersteunde de activiteiten van bestaande samenwerkingsverbanden (MuWa, WAO, BiblioWaas, Intergemeentelijk Reynaertproject, WACCO, ADW, Toerisme Waasland ...) en woonde naar gelang de noodzaak de vergaderingen van deze overlegorganen bij.

3.2. Ronde van het Waasland

De erfgoedcoördinatoren startten in 2005 aan hun Ronde van het Waasland, die werd afgewerkt in juni 2006 (13/01/06 Sint-Gillis-Waas, 23/01/06 Bibliotheca Wasiana, 01/03/06 Waasmunster, 07/02/06 Heemkunde Vlaanderen, 17/02/06 Stekene, 27/03/06 Sint-Niklaas, 04/04/06 Temse, 04/05/06 Lokeren, 08/05/06 Provincie Oost-Vlaanderen, 29/06/06 Kruibeke, 09/05/06 Toerisme Waasland, 27/09/06 Stedelijke Musea Sint-Niklaas, 29/09/06 Archeologische Dienst Waasland). In iedere gemeente werd kennismaking met de belangrijkste ambtenaren bevoegd voor erfgoed, cultuur, toerisme en/of communicatie, eventuele archieven en musea (zowel de kleinere als de grote), de actieve erfgoedorganisaties (heemkringen enz.) en eventueel ook de cultuurraad en het religieus erfgoed.

Deze kennismakingsronde was zeer arbeidsintensief, maar erg belangrijk voor de kennismaking met en de netwerkvorming in de uitgebreide regio. Netwerkvorming binnen een uitgestrekte regio verloopt immers veel minder vlot dan binnen een stad. Uiteraard blijft de kennismaking met (nieuwe) erfgoedactoren een doorlopende opdracht.

- *Bijkomende personele middelen:* alle Wase gemeenten
- *Bijkomende logistieke middelen:* op locatie in Wase gemeenten

3.3 Samenbrengen erfgoedzorgers in het Waasland

Doorheen haar hele werking brengt de erfgoedcel verschillende erfgoedzorgers uit het Waasland samen: via de werkgroep beleid waarin bewust ook een aantal vrijwilligers opgenomen zijn, via het bijwonen van vergaderingen van WAO, MUWA enz., bij projecten (bijvoorbeeld via het betrekken van bijvoorbeeld ook de heemkundige kringen bij de publicatie van het archiefproject ...), via de plenaire vergaderingen, door het publiceren van oproepen, activiteiten en nieuwtjes van de Wase erfgoedorganisaties, op de website en in de nieuwsbrief, door het organiseren van feestelijke openingen en cursussen enz.

De erfgoedcel ontvangt in haar eerste volwaardige jaar van haar werking al heel veel vragen (zie 5.1) en krijgt trouwens geregeld onverwacht bezoek van Wase erfgoedzorgers. Dit toont aan dat de jonge organisatie op korte tijd toch de nodige bekendheid verwierf en het illustreert haar grote toegankelijkheid.

4. Onderzoeksprojecten: zorgen voor een goede basis

4.1 Registratie en inventarisatie

In 2006 stelde de Erfgoedcel Waasland een aanzet tot een breed actieplan voor inventarisatie op met daarin:

- de doelstellingen en effecten van inventarisatie en registratie, waarbij een overzicht wordt gegeven van de resultaten van goede inventarisatie en registratie;
- een overzicht van de reeds bestaande inventarissen en globale noden op Waas niveau;
- een overzicht van bestaande landelijke of regionale projecten en hun mogelijke implementatie in het Waasland;
- en een opsomming van mogelijke acties op korte en lange termijn.

Aan dit voorbereidend werk waren voorlopig geen directe kosten verbonden. De eigenlijke uitgaven zullen gebeuren vanaf 2007.

Dit actieplan gaat uit van een tweesporenbeleid dat vanaf 2007 concreet geïmplementeerd zal worden: wetenschappelijk onderzoek als basis voor visie-ontwikkeling enerzijds en concrete acties anderzijds. De aanzet voor een bestek voor het wetenschappelijk onderzoek werd in 2006 opgesteld. Alsook werd het eerste contact met de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas gelegd voor een gezamenlijk project (registratie van deze waardevolle Wase collectie). In 2007 wordt aan beide acties verder gewerkt.

4.2 Van Horen Zeggen III

In het najaar van 2005 startten het Vlaams Centrum voor Volkscultuur en de erfgoedcellen via het convenantenoverleg en met andere partners (archiefinstellingen, vrt) om de scope van het project te omschrijven. Per 1 november 2005 werd een projectaanvraag ingediend door de vakgroep Nieuwste Geschiedenis van de Universiteit Gent (prof. Bruno De Wever) onder het reglement voor 'ontwikkelingsgerichte erfgoedprojecten'. Daarnaast werden contacten gelegd met het IBBT (Instituut voor Breedband Technologie; www.ibbt.be) en de UGent contact (Multimedialab = MMLab, UGent), dat over de nodige technische competenties beschikt. Er werd een meeting georganiseerd met MMLab waar ook een delegatie van de erfgoedcellen (m.n. Waasland en Tongeren) aanwezig was, waaruit bleek dat zij geïnteresseerd waren om de opdracht mee uit te voeren. MMLab stelde ook voor om deze opdracht te koppelen aan het IBBT-project POKUMON (Podiumkunsten Multimediaal Ontsloten) (2007-2008), gezien de inhoudelijke overlap. Door te participeren in het POKUMON-project zou het VHZ-project niet enkel een rapport als eindresultaat opgeleverd zien, maar ook kunnen participeren aan de ontwikkeling van een prototype applicatie voor de ontsluiting van culturele audiovisuele bronnen. Het concept van POKUMON wordt dus uitgebreid met de notie 'mondellinge bronnen', die als culturele audiovisuele bronnen worden beschouwd. Het VCV werd als vertegenwoordiger namens VHZ in het POKUMON consortium opgenomen. De projectaanvraag POKUMON (zie samenvatting in bijlage) werd in september 2006 ingediend en werd door de RvB van IBBT in december 2006 behandeld, waarbij een aantal opmerkingen werden geformuleerd voor bijsturing en verduidelijking. Het bijgestuurde project wordt opnieuw voorgelegd aan de RvB van IBBT op 22 maart 2007. Mits goedkeuring kan het dan (met 1 kwartaal vertraging) starten (april 2007 - maart 2009).

- *Bijkomende personele middelen:* Vlaams Centrum voor Volkscultuur + Universiteit Gent
- *Bijkomende financiële middelen:* alle erfgoedcellen leggen 1.500,00 € bij in dit gemeenschappelijk project + Vlaams Centrum voor Volkscultuur + Universiteit Gent

5. Expertise-uitwisseling: samen sterk!

Deze expertise-uitwisseling met de Wase en Vlaamse erfgoedsector is vaak minder sexy en zichtbaar voor de buitenwereld en genereert op het eerste gezicht misschien minder zichtbare effecten, maar vindt de Erfgoedcel Waasland even belangrijk als haar publieksgerichte projecten. Als regionale erfgoedcel in een soms landelijk gebied waar professionele cultuurwerkers soms schaars zijn, investeert de erfgoedcel bewust veel tijd en energie in deze expertiseuitwisseling. Hieraan zijn weinig directe uitgaven verbonden, vandaar dat de budgetten voor extra projecten maar voor een beperkt deel gebruikt zijn.

5.1 Actieve ondersteuning

De Erfgoedcel Waasland bood een zeer **actieve ondersteuning**, o.a. aan PAVLO(V) ('Project Archivering binnen Vlaamse Onderwijsinstellingen') van het Sint-Jozef-Klein-Seminarie, inventarisatieproject van Boerke Naas, Achter de kerk (De Hagewinde)... Concreet betekent dit bijvoorbeeld voor Pavlo(v) dat de erfgoedcel uitgebreid voor feedback zorgde bij het indienen van de projectaanvraag, dat de stuurgroep wordt bijgewoond en dat er regelmatig (telefonisch of via mail) advies en overleg is. Voor het inventarisatieproject van Boerke Naas werd tijdens een zestal ontmoetingen advies gegeven over DICE en problemen die optraden tijdens het inventariseren opgelost.

De Erfgoedcel Waasland lanceert daarnaast via de website en de nieuwsbrief **oproepen van partners** naar informatie, objecten, kennis...

Ook **logistiek** ondersteunt de Erfgoedcel Waasland de (erfgoed)actoren. Zo kocht ze 4 Sony minidisc-recorders en 1 Marantz solid-state recorder. Deze toestellen kunnen gratis uitgeleend worden door alle erfgoedorganisaties en privé-personen die het erfgoed in het Waasland willen documenteren en/of onderzoeken en hiervoor de methode van mondelinge geschiedenis willen gebruiken. De toestellen zijn permanent uitgeleend.

5.2 Advies op maat

De Erfgoedcel Waasland zorgde voor **advies op maat en indien nodig ter plaatse**: Bibliotheca Wasiana (diefstal van objecten), Boerke Naas (inventarisatie en registratie), Carla Poppe (project starten), Gemeente Sint-Gillis-Waas (restauratie textiel), Heemkundige Kring De Kluize (registratie, bewerken van fotomateriaal), Heemkundige Kring Nieuwkerken-Waas (subsidies, registratie...), Heemkundige Kring 't Sireentje (registratie), Heirbrugmolen (auteursrechten bij de opname van een cd- aankoop publicaties poppunt), Hugo De Looze (publicaties), Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (registratie), Sociaal Orthopedagogisch Centrum De Hagewinde (concept voor het buurtfeest Achter de kerk), Toerisme Waasland (Reynaert)...

De Erfgoedcel Waasland bood eveneens hulp bij **Vlaamse / provinciale / gemeentelijke project/subsidieaanvragen**: Artofil (advies bij de aanvraag Europees project), Gemeente Kruibeke (advies bij de kandidaatstelling voor de monumentenstrijd en een mogelijke projectaanvraag voor het archief Vilain XIII), Heemkundige Kring Nieuwkerken-Waas (publicatie), Instituut voor Vlaamse Volkskunst (werkingssubsidies Vlaamse Gemeenschap), Sint-Jozef-Klein-Seminarie Sint-Niklaas (goedgekeurd project op Archiefdecreet 'PAVLO(V)'), Sint-Lodewijkcollege in Lokeren (publicatie)...

Zo werden eveneens 2 **zitdagen** (08/03/06 en 25/10/06) georganiseerd. Op deze speciale dagen worden erfgoedactoren extra gestimuleerd om langs te komen met hun vragen.

Het blijkt echter dat de actoren de Erfgoedcel Waasland doorheen het jaar vlot vinden. De Erfgoedcel Waasland vindt het bovendien belangrijk steeds beschikbaar te zijn voor advies aan de actoren. Aangezien de zittingen niet het gewenste effect hadden, besloten we dit af te schaffen.

Ook met de **andere erfgoedcellen**, vooral met de andere regionale erfgoedcel van het Meetjesland, werd regelmatig aan expertise-uitwisseling gedaan onder andere rond interne organisatie en structuur, inventarisatie, kerkelijk erfgoed, gezamenlijke enquêtes, handleiding opnamemateriaal Mondelinge Geschiedenis, personen en bedrijven, website, concrete projecten, opgebouwde expertise, beleidsplanning, visietekst voor projecten, openbare aanbestedingen, vrijwilligerswerking, communicatie, aanwervingen, regionale werking, digitalisering, beeldbanken...

Daarnaast waren er contacten met **landelijke organisaties**, zoals Culturele Biografie Vlaanderen over de cursus samenwerken in de erfgoedsector (05/05/06). Ook met het FoKAV (13/10/06) en Resonant (07/12/06) waren gesprekken rond hun beleidsplan en mogelijke samenwerking. De Erfgoedcel Waasland adviseerde het Fevlado over het maken van een DVD (06/11/06).

5.3 Participatie landelijk overleg

De Erfgoedcel Waasland participeert actief aan landelijk overleg en zorgt zo voor expertise-uitwisseling op Vlaams niveau. De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan volgende landelijke overlegstructuren:

- **Expertisekern e-erfgoed** op 20/12/06
- **Reflexietraject Erfgoeddag** op 10/10/06
- **Stuurgroep Wijziging Erfgoeddecreet**: bijeenkomsten op 06/10/06, 10/11/06 en 01/12/06

5.4 Vorming

De Erfgoedcel Waasland zorgde voor een aantal vormingsmomenten:

- Plenaire vergadering 15/03/06: **Registratie en inventarisatie – Demo Invalboek** (Anja Veirman)
 - Plenaire vergadering 20/09/06: **Mondelinge Geschiedenis** (Björn Rzoska)
 - *Bijkomende personele middelen: gemeente Kruibeke*
 - *Bijkomende logistieke middelen: Kasteel Wissekerke in Bazel (Kruibeke)*
 - Driedelige **cursus Mondelinge Geschiedenis** in Sint-Gillis-Waas: 05/12/06, 12/12/06 en 16/01/07
 - *Bijkomende personele middelen: gemeente Sint-Gillis-Waas*
 - *Bijkomende logistieke middelen: Gemeenschapscentrum De Route in Sint-Gillis-Waas*
- = deze cursus maakte deel uit van de voorbereidingen voor het Project Werk
- Voorbereiding **Contactavond roerend kerkelijk erfgoed**: i.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen organiseert de Erfgoedcel Waasland deze avond 05/03/07 in de Calfac van Sint-Jozef-Kleinseminarie, Sint-Niklaas. De praktische organisatie gebeurde reeds in 2006.
 - *Bijkomende personele middelen: Provinciebestuur Oost-Vlaanderen*

6. Communicatie: verspreid het nieuws

6.1 Nacht van de Geschiedenis 21/03/06

Op vraag van het Davidsfonds ontwikkelde de Erfgoedcel Waasland een folder met het Waas programma van de Nacht van de Geschiedenis.

Bijkomende financiële middelen: 1.558.20 €

6.2 Nieuwsbrief voor het publiek

In 2006 verzamelde de Erfgoedcel Waasland gericht publieksgegevens voor toekomstige direct marketing acties (via de folder van de Nacht van de Geschiedenis, de Erfgoeddag, de postkaartjes van Archief op het Spoor enz.). Ze beschikt nu over een 300-tal adresgegevens. Voor de Open Monumentendag en Archief op het Spoor werd een digitale nieuwsbrief verstuurd. Eind 2006 werd een testversie ontwikkeld van een digitale nieuwsbrief voor publiek over alle Wase erfgoedactiviteiten en werd een samenwerking met de regionale media (Pas-Uit en De Zondag) onderzocht. In 2007 worden de mogelijkheden van een permanente en wervende communicatie naar het brede publiek over alle Wase erfgoedactiviteiten verder onderzocht. De verdere uitwerking (en dus ook de uitgaven) zullen gesitueerd zijn in 2007 en 2008.

6.3 Nieuwsbrief voor de erfgoedorganisaties

In augustus (http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/nieuwsbrief_sector1.pdf) en december (http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/nieuwsbrief_sector2.pdf) werd een nieuwsbrief voor de sector verstuurd (digitaal én op papier). Hierin staat nieuws uit de Erfgoedcel Waasland, nieuws uit het Waasland (activiteiten, oproepen en nieuwtjes van Wase partners) en algemeen erfgoednieuws uit Vlaanderen. Als netwerkinstrument is deze nieuwsbrief erg belangrijk. Vanaf 2007 zal deze nieuwsbrief via het systeem van eXopera (CMS website) verstuurd worden.

6.4 Website – www.erfgoedcelwaasland.be

De Erfgoedcel Waasland kon zich aanvankelijk niet vinden in het voorstel om met alle erfgoedcellen samen één gemeenschappelijk systeem voor alle erfgoedcellensites uit te bouwen. Het gemeenschappelijk voorstel dat op tafel lag, was te eenzijdig, te weinig concreet, bood te weinig autonomie voor iedere erfgoedcel en was vooral onvoldoende duidelijk wat betreft prijs.

Daarom startte de erfgoedcel in het voorjaar een eigen onderhandelingsprocedure voor een website waarbij ze de financiële en inhoudelijke repercussies van een eigen systeem onderzocht. Tegelijkertijd zette Ode zich ook actief in voor de nieuwe landelijke onderhandelingsprocedure. De Erfgoedcel Waasland stelde samen met de denktank het bestek voor het gemeenschappelijk systeem op en beoordeelde ook alle landelijke ingediende offertes.

Omdat de oorspronkelijke bezwaren tegen een gemeenschappelijk systeem hierdoor grotendeels verdwenen en omdat een gemeenschappelijk systeem fors goedkoper bleek dan een eigen systeem, besloot de Erfgoedcel Waasland samen met de andere erfgoedcellen een gemeenschappelijke website te ontwikkelen. Door de keuze voor een gemeenschappelijk systeem is een belangrijk deel van de voorziene middelen niet gebruikt.

De Erfgoedcel Waasland initieerde de Tips & tricks waarin allerlei nuttige info staat voor het gebruik van het CMS van de gemeenschappelijke site.

Begin november 2006 werd de website in het Waasland gelanceerd naar aanleiding van het project Archief op het spoor (www.archiefophetspoor.be). De website biedt informatie over de eigen werking en structuur, een overzicht van het erfgoedveld in het Waasland en hun activiteiten maar bericht ook over studiedagen en publicaties i.v.m. behoud en beheer, restauratie, inventarisatie, enz.

In 2007 wordt deze website verder uitgebouwd (o.a. link met de CultuurDatabank).

Bijkomende financiële middelen: 6.045,37 €

6.5 Erfgoedcel in de media

Niet alleen met de publieksgerichte projecten zoals Archief op het Spoor en Erfgoeddag bereikte de Erfgoedcel Waasland de Wase media, ook de cursus mondelinge geschiedenis kreeg aandacht op AVS, Radio2 en in de geschreven pers.

